

SARA BRAČKO

O KONJU,
KI PRINAŠA
SVETLOBO

Roman

salve

ZAHVALA

Knjiga gotovo ne bi nastala, če tega ne bi želel Bog. Zato se najprej zahvaljujem Svetemu Duhu, ki me je vodil in spodbujal ter mi v misli polagal ideje, kako naj knjigo napišem.

Hvaležna sem možu Tomažu, ki me je spodbujal in brez težav naredil kakšno stvar doma, da sem lahko pisala v trenutkih navdiha.

Za čudovito naslovnico, ki je knjigi nadela najlepši možni okvir, se iskreno zahvaljujem sestri Mariji.

Hvaležna sem sestri Ani, ki mi je knjigo sproti brala in dajala komentarje, kritike ter spodbude za nadaljnje pisanje.

Počaščena sem, da si je Lucija Čakš vzela dragoceni čas ter mi dala ogromno idej in nasvetov glede pisanja. Brez nje bi verjetno večina bralcev obupala na prvi polovici knjige.

Nadvse sem hvaležna salezijanski družini, kateri pripadam, saj me spremlja že od malega in mi je tako rekoč v krvi. Poleg mojih čudovitih staršev me je vzgajala tudi salezijanska karizma, zato sem jim hvaležna za vse, kar delajo za mlade.

Naj ta knjiga tudi tebe, dragi bralec, pripelje majcen korak bližje Bogu.

Svojo misel zaključujem in vas vabim, da vam od tu naprej na srce spregovori Andrej Majcen.

Kunming, 1934

»Chu, ne hodi stran, prosim,« je z zaprtimi očmi mrmrala vročična Kitajka.

»Ne skrbi, mama, samo počivaj,« je mladi fant božal potno čelo svoje matere in jo skušal čim bolj zaviti v bombažno odejo.

»Prinesel bom hrano, da prideš k sebi,« je zašepetal fant in si obrisal solze, ki so se mu nabirale v očeh.

Vstal je in pretaknil vse kotičke majhne kolibe.

»Vem, da smo imeli še nekaj malega,« si je mrmral, ko je pregledoval najvišje police v kuhinji in obrnil vse posode.

»Pa saj ni menda Ba našel in zapil še zadnjih kovancev,« se je zgrozil Chu in pomislil na očeta: »Gotovo spet pijan nekje leži.«

»Chu? Tako je mrzlo,« je z zobmi zašklepetala mama.

Deček je na ognjišče naložil še zadnje dračje. »Ne skrbi,« je šepnil in miril mamo in sebe.

»Šel bom po hrano in dračje,« je zašepetal in zapustil kolibo.

Hodil je po ulici in ustavljal vaščane.

»Ali mi bi dali nekaj hrane? Moja mami leži bolna doma, že drugi dan nič ni jedla,« je rotil Chu in mimoidočim nastavljal prazne dlani.

Revna starka, namenjena v budistični tempelj, se je edina ustavila in dečka vprašala: »Kje imaš očeta?«

»Oče pride domov samo po denar, da lahko pije,« je osramočeno priznal fant in sklonil pogled.

»Pri Budi bom molila za zdravje tvoje mame,« je dejala starka in nadaljevala pot mimo Oboka z zlatim konjem in žadastim petelinom.

»Že vem, kje bom dobil hrano,« je prešinilo Chuja.

Tekel je, dokler ni prišel do obrobja mesta. Zadihan se je ustavil pred velikimi železnimi vrati, na katerih se je bohotil zapis: *Missions Étrangères de Paris*.

Previdno je potrkal na železno tolkalo in zvok kovine je zarezal skozi tišino somraka.

Tu so živeli duhovniki tuje vere, oblečeni so bili v črna oblačila in govorili nerazumljiv jezik. Mama ga je vedno kaznovala, kadar ga je zalotila, da opazuje te misijonarje.

»Ker sem jim pokosil okolico, sem dobil polno skledo zajčje obare,« se je Chu spomnil pripovedovanja svojega prijatelja. Nekateri so celo zapustili budizem in sprejeli to novo »fako čjao«, francosko vero.

Še enkrat je potrkal na tolkalo in ker nihče ni prišel k vratom, je Chu splezal čez ograjo in se sprehodil po posesti. Prišel je do misijonske hiše in skozi okna oprezal, da bi našel nekoga, ki bi ga lahko poprosil za delo.

»Tat!« je v tujem jeziku zavpil duhovnik, ko je skozi okno svoje sobe zagledal mladega potepina.

Chu se je prestrašil in že hotel zbežati, ko se je spomnil na bolno mamo.

Stopil je do glavnih vrat in potrkal. Zaslišal je korake in vrata so se kmalu odprla. Misijonar, ki ga je prej zalotil skozi okno, ga je sumničavo opazoval.

»Sem Chu Wai Sing in prišel sem, ker potrebujem delo,« je prosil tujca.

Po izrazu sodeč je bilo videti, da misijonar ni razumel mandarinščine.

Belopolti misijonar se je približal Chuju in ga udaril čez lice. Dečka je udarec presenetil in noge so podzavestno naredile nekaj korakov nazaj, da bi ujele ravnotežje, roke pa so zaščitniško poletele proti glavi.

»Gotovo si tat! Plazil si se okoli hiše, da bi odkril, kje lahko smukneš notri!« je zavpil misijonar, ponovno dvignil roko in se približal dečku.

Chu Wai Sing je pljunil misijonarju v obraz in stekel domov.

»Mama?« je šepnil ves zadihan in se ozrl po temni in hladni kolibi.

»*Dračje sem pozabil nabrati!*« je žalostno pomislil Chu, ko je videl temno in hladno kurišče.

»Mama?« je še enkrat zaklical in stopil proti žimnici.

»Ni je več,« je počasi spregovoril glas iz drugega konca kolibe.

»Ba? Kako misliš, da je ni več?« je Chu prestrašeno vprašal pijanega očeta.

Oče je vstal in se nevarno zamajal. Potreboval je nekaj trenutkov, da je ujel ravnotežje. Nato je pokleknil k žimnici in se dotaknil negibnega telesa.

»Umrta je, medtem ko si se ti sprehajal po ulicah, ti mali ničvrednež!«

»Jaz sem šel iskat hrano! Kje si bil pa ti?! Zapil si zadnji denar, ki smo ga imeli!« je bruhalo iz ranjenega dečka.

»Kako si mi drzneš ugovarjati!« je zahrulil oče in se kakor razdraženi bik pognal proti sinu.

Chu je stekel iz kolibe. Pijani oče se je po nekaj korakih spotaknil ob svoje noge in obležal, Chu pa je tekel brez oziranja. Saj ni imel nikogar več. Ostal je sam.

Prvi del

**KUNMING, KITAJSKA
(1935–1951)**

Kulturni šok

»Andrej, poglej! Misliš, da je on?« je Štefan dvignil kazalec in pri tem skorajda prevrgel krožnik, na katerem so samevale kosti ribe, ki si jo je privoščil za prvi obrok v tuji deželi.

Njegov prijatelj, ki je obupal nad idejo, da bo mor-
da pravilno prebral vsaj eno besedo iz jedilnika, je
le-tega zaprl, si popravil očala in sledil Štefanovemu
pogledu na živahno ulico.

Dobri dve uri nazaj se je njuna ladja, na katero sta
se vkrcala v Trstu, varno zasidrala v hongkonškem
pristanišču. Sedaj sta mlada misijonarja sedela v sta-
ri restavraciji, ki je imela mizice in stole razporejene
kar po ulici. Mimo njiju so mrgoleli ljudje in na stoj-
nicah barantali za ribe, zelišča ter oblačila. Iskala sta
četrtega člana odprave.

»Ne vem, lahko bi bil kdorkoli, vsi Kitajci mi izgle-
dajo enako!« je zmedeno razglabljal Andrej in ne-
mirno odpenjal in zapenjal prvi gumb na talarju.

»Kako mi je vroče,« je še dodal, ko je k njuni mizi
prisedel še en belopolti moški.

»Ali sta vedela, da tu strežejo samo ribe?« je prišlek žalostno obvestil mlada misijonarja.

»Ja, Alojzij, vem,« mu je z enakim tonom odgovoril Andrej.

»No, verjetno zato, ker je to pristaniško mesto. Ljudje se tu preživljajo z ribolovom. Videl pa sem, da strežejo tudi hobotnice, če vama ribe ne dišijo,« je Štefan še naprej ponujal orientalske specialitete svojima prijateljema.

»Ne, hvala,« sta mlada misijonarja v en glas vzkliknila.

»Kakor želita,« je rahlo užaljen dejal Štefan in se zazrl v stojnice.

»Poglejte, vidim ga!« je nenadoma dejal Štefan in s prstom pokazal na enega izmed Kitajcev.

»Kako veš, da je to Karel, če pa ga še nikoli nisi videl?« je bil skeptičen Alojzij, ki je zmedeno prečesaval množico ljudi, ki se je kot kača vila po obmorski ulici.

»Salezijanski križ ga izdaja,« je s ponosom na svoje detektivske sposobnosti dejal Štefan. »Dajmo, gremo, preden ga izgubim izpred oči,« je še dodal in izginil iz restavracije.

»Očitno bova lačna,« je med vstajanjem dejal Andrej in se že spretno izogibal mimoidočim na ulici, ko je skušal dohajati sobrata Štefana.

Alojzij, ki je hodil nekaj korakov za Andrejem, je sam sebe tolažil: »Mislim, da je za želodec boljše, če ima po dolgi plovbi malo posta.«

Skupina evropskih misijonarjev je obkrožila Kitaj-

ca, ki je na stojnici ravno pomerjal bambusov klobuk.

»Karel Lee?« se je Andrej prvi opogumil.

»*Shì de*,« je tujec prikimal v kitajščini in premeril tri belopolte misijonarje.

Ko je videl, da je eden izmed njih oblečen v črn talar, se je nasmehnil in svoje brate pozdravil v italijanščini: »*Ooo, benvenuti, fratelli*,« ter vsakemu namenil poklon.

Evropski misijonarji so roke, ki so jih pripravili za rokovanje, nerodno skrili v žepe in hitro vrnili poklon.

»Upam, da ste imeli mirno plovbo,« je v italijanščini, ki je bila univerzalni jezik salezijancev, nadaljeval Kitajec.

»*Sì, grazie*,« se je zahvalil Andrej in opazoval Kitajca, kako je stegnil roko v žep in prešteval kovance nepoznanih oblik in barv.

Karel je videl, da ga z začudenjem gledajo. »Bi še kdo od vas rad imel *dǒuli*?«

»A to je *dǒuli*?« je zmedeno vprašal Alojzij in pokazal s prstom na klobuk.

»*Sì*, zelo dobro te ščiti pred soncem in dežjem. Večinoma ga nosijo ribiči in kmetje, ki obdelujejo riževa polja. Mislim pa, da bo tudi nam prav prišel.«

Mladi misijonarji so tiho gledali klobuke. Naenkrat so vsi segli in jih začeli pomerjati.

»Pravi salezijanec je večino časa tam, kjer so otroci,« je resno dejal Andrej, ki si je zavezoval vrvico klobuka pod brado.

»Tako je,« se je z njim strinjal Štefan, ki se je odlo-

čal med dvema različnima klobukoma in utemeljeval potrebo po njem: »Res bomo veliko časa zunaj, igrali z njimi nogomet ...«

»... zato se moramo zaščititi pred sončarico,« je dokončal misel Alojzij.

Karel Lee, ki jih je hudomušno opazoval, ni mogel ostati tiho nad njihovim navdušenjem nad kitajsko modo: »Pa še Kitajci vas bodo prej vzeli za svoje, če boste sprejeli našo kulturo. Edino ena stvar je ...«

»Kaj?« je vprašal Štefan, končno zadovoljen z izbranim klobukom.

Karel se ni trudil skrivati nasmeška: »Morda bi lahko poskusili klobuke na drugi strani stojnice, ti klobuki so oblikovani bolj za ženske, na drugi strani pa so namenjeni moškim.«

Vsi trije evropejski misijonarji so karseda hitro odložili klobuke ter jih vzeli iz druge strani stojnice.

Ko so hodili proti železniški postaji, je Štefan, še vedno malo osramočen, tiho prosil kitajskega pomočnika: »Saj ne boš o tem govoril drugim, kajne?«

»Se bom potrudil, da bom to zadržal zase,« je še vedno dobro razpoložen odvrnil Karel Lee.

Ko so stali v vrsti za nakup vozovnic, se je Karel obrnil k mladim salezijancem in jih podražil: »Veste, moj spovednik bo izvedel za klobuke. Ni bilo prav, da sem se vam smejal.«

Andrej ga je takoj spregledal: »In h koliko različnim spovednikom se boš šel spovedat?«

»K vsem, ki bivajo v našem misijonu,« se je režal Karel Lee.